

Webbplats | Skicka vidare | Prenumerera | Avprenumerera

Nr 9, 1 september

Hantera halm från spannmål behandlad med aminopyralid och klopyralid rätt

Under senaste året har det i media diskuterats problem med att rester av pyralider påverkat odlingar av trädgårdsgrödor. Rester av de aktiva ämnena har förekommit i halm, jord och organiska gödselmedel som använts i trädgårdar eller växthus. Det är viktigt att vi inom rådgivning och handel informerar om de regler och villkor som finns runt dessa herbicider. Det är idag inte konstaterat att någon lantbrukare brutit mot något villkor utan vi kan bara anta hur problemen uppstått. Oavsett om orsaken har varit okunskap eller nonchalans är det viktigt att vi inom branschen gör vad vi kan för att hindra att det händer igen.

Vi vill i detta brev förtydliga vilka regler som gäller runt hantering av foder, halm och gödsel som innehåller skörderester från fält behandlade med produkter som innehåller pyralider.

Två typer av pyralider

Aminopyralid förekommer i produkterna Mustang Forte, Lancelot och Tombo, som funnits på den svenska marknaden i fem år. Det är den substans som har de största begränsningarna runt hantering av halm och efterföljande grödor. Klopyralid har använts sedan slutet av 1970-talet i både rena produkter som Matrigon/Cliophar men även i blandningsprodukter som Ariane S/Kinvara. För dessa produkter finns villkor men även rekommendationer, eller "bör-krav", för hantering av skörderester och efterföljande grödor. Dessa är viktiga att beakta och framgår av tabell 1.

Tabell 1. Villkor och rekommendationer för olika produkter innehållande pyralider

Godkända pyralidprodukter 26.08.2021				
Produkt	Reg nr	Typ av pyralid	Mängd pyralid vid full dos*	Handtering av halm och gödsel
Mustang Forte	5266	Aminopyralid	3-10 g/ha	Halm från en behandlad gröda får användas som foder eller strö i det egna jordbruket. Halm från en behandlad gröda och gödsel (ej flytgödsel) som innehåller behandlad halm får endast bortföras från det egna jordbruket till förbränning eller industriellt bruk. Behandlad halm får inte användas i växthus, svampproduktion, kompost, biogasanläggning eller som täckmantel (frostskydd) för tvåhjärtbladiga växter. Halm från en behandlad gröda och gödsel (ej flytgödsel) som innehåller behandlad halm ska inarbetas (nedplöjas) i jorden före etablering - minst fyra månader vid doser upp till och med 100 g produkt/ha - minst sju månader vid doser över 100 g produkt/ha. Detta gäller alla grödor utom stråsäd, majs, gräs samt raps och rybs.
Tombo	5267	Aminopyralid	7,5-10 g/ha	
Lancelot	5252	Aminopyralid	3-9,9 g/ha	
Ariane S	3856	Klopyralid	66-79,2 g/ha	Växtmaterial från gröda som behandlats med Ariane S, Galera, Matrigon bör inte användas i växthus eller till kompost.
Galera	4975	Klopyralid	80,1 g/ha	
Matrigon	5013	Klopyralid	120 g/ha	
Cliophar 600 SL	5506	Klopyralid	120 g/ha	Använd inte något växtmaterial behandlat med CLIOPHAR 600 SL för kompostering eller förmultning. Använd inte gödsel från djur som utfodrats med grödor som är behandlat med CLIOPHAR 600 SL för kompostering.
Kinvara	5530	Klopyralid	57-70 g/ha	Halm från gröda behandlad med Kinvara skall ej användas i växthus som grüngödsling.
*full dos kan variera beroende på gröda				

Villkor mot att föra bort halm

Det finns ett förbud mot att föra bort halm eller gödsel (ej flytgödsel) från gården efter grödor behandlade med aminopyralid. Undantag gäller om halmen används till förbränning eller industriella ändamål. Observera att förbudet mot att bortföra halm inte enbart gäller för foder utan även ren ströhalm eller halm som ska användas till täckning av t ex rotfrukter eller jordgubbar. Försäljning av halm kan i detta läge leda till sanktioner vid en tvärvillkorskontroll.

Att använda halm till foder eller strö till de egna djuren är tillåtet och utgör ingen risk för djuren men försiktigheten med hur gödseln ska hanteras kvarstår.

Rekommendationerna för hur halm och gödsel bör hanteras är betydligt mer omfattande och skiljer sig åt mellan de olika produkterna. I detta läge handlar det om att minimera riskerna att få skador på efterföljande grödor eller kulturer som kommer i kontakt med halm eller gödsel behandlade med produkter som innehåller pyralider. Det är i detta fall grödor eller kulturer av tvåhjärtbladiga växter som avses. Baljväxter och trädgårdsgrödor som t ex tomater och gurkor är extra känsliga. Särskilt påpekas att behandlad halm inte får användas i växthus, svampproduktion, kompost, biogasanläggning eller som täckmantel (frostskydd).

För aminopyralid finns rekommendationer runt hur lång tid, 14 respektive 24 månader som ska gå innan olika grödor bör etableras efter att man brukar ner halm behandlad med aminopyralid.

När det gäller produkter som innehåller klopyralid finns ingen exakt tid angiven utan rekommendationen är att känsliga grödor inte bör etableras direkt efter nerbrukning.

Av rekommendationerna framgår att nermyllning eller kompostering påskyndar nerbrytningen av de aktiva substanserna och detta ska alltid eftersträvas för att minimera riskerna för skador på efterföljande grödor.

Åtgärder för att förhindra skador längre fram i kedjan

Med utgångspunkt från regler och rekommendationer är det viktigt att lantbrukare och förmedlare av halm tänker flera led framåt och upplyser om vilka försiktighetsåtgärder som ska beaktas med halmen, men även den gödsel som uppstår. Det åligger försäljaren att upplysa köparen om detta.

I många fall transporteras halm långa sträckor och slutanvändaren är i många fall omedveten om vilka risker som finns. Det ligger i lantbruksbranschens intresse att hantera detta med sunt förnuft. Aminopyralid och klopyralid är viktiga för att hantera besvärliga ogräs som t ex tistel, gråbo och blåklint. Dessa produkter är också viktiga resistensbrytare med unika verkningsmekanismer.

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Ogräsbrev från växtskyddscentralerna i Alnarp, Kalmar, Linköping, Skara och Uppsala

Jordbruksverket Växtskyddscentralerna 551 82 Jönköping